

EROTUOMARITARKKAILIJAN KÄSIKIRJA 2018

Ohjeistus 2018/Hallinnolliset asiat	3
Palvelut erotuomariperheelle.....	3
Koulutusmateriaali.....	3
Taso.....	3
Raportti.....	3
Matkustusjärjestelyt yksittäiseen otteluun.....	3
Tarkkailijan matkalaskun käsittely.....	4
Lehdistötilaisuus ja haastattelut.....	4
Käyttäytyminen ottelupaikalla.....	4
Osallistuminen sosiaaliseen mediaan.....	5
Erotuomaritarkkailuun liittyviä ohjeita	5
Tarkkailupalautteiden nimeäminen ja lähettäminen.....	5
Arviointi.....	5
Erotuomaritarkkailijan raportti	13
1 Kuvaus ottelusta.....	13
2 Sääntöjen soveltaminen ja tulkinta / ottelun hallinta, taktinen osaaminen ja pelin johtaminen	13
3 Henkilökohtaiset rangaistukset (lukumäärä), pelaajien ja tausta- henkilöiden hallinta teknisellä alueella.....	14
4 Fyysinen kunto sekä Sijoittuminen ja liikkuminen	14
5 Yhteistyö avustavien ja neljännen erotuomarin kanssa	14
6 Yleisarviointi, neuvot ja arvio persoonallisuudesta	15
7 Erotuomarin kanssa keskustellut asiat.....	15
8 ja 9 Avustavan erotuomarin arviointi.....	15
10 Neljäs erotuomari	15
Erikoisia / merkittäviä tilanteita	15
Erotuomaritarkkailijan lyhyt raportti	16

Ohjeistus 2018/Hallinnolliset asiat

Palvelut erotuomariperheelle

www.palloliitto.fi/jalkapalloperhe/palvelut-erotuomareille

Koulutusmateriaali

Erikseen lähetettävä linkki: Google Drive

Taso

Muuttuneet tiedot on itse päivitettävä Tasoon: taso.palloliitto.fi.

Esteellisyden ilmoittaminen sekä henkilö- ja osoitetietojen päivitys: Taso

Muuttunut puhelinnumero pyydetään Tasossa itse tehdyn muutoksen lisäksi lähettämään Erotuomaritoiminnolle.

Muuttunut tilinumero pyydetään Tasossa itse tehdyn muutoksen lisäksi lähettämään ulla.syvaolja@palloliitto.fi.

Raportti

Erotuomarin ja erotuomaritarkkailijan tulee tehdä ennen kello 12.00 ottelua seuraavana arkipäivänä erillinen raportti Tasossa, jos ottelussa on ollut suoria kentältäpoistoja tai muuta raportoitavaa (esim. taustahenkilön poisto, olosuhderikkomukset, järjestyshäiriöt, ottelun keskeytykset/viivästykset, tmv). Raportin tulee olla yksityiskohtainen kuvaus todellisista tapahtumista. Tapahtumat on kuvattava selväsanaisesti, ymmärrettävästi ja yksityiskohtaisesti (kuka, missä, milloin, mitä, kuinka ja millä seurauksin), jotta päätöksentekijälle muodostuu selkeä kuva tapahtumista.

Ohje raportin kirjoittamiseen löytyy kotisivuilta:

www.palloliitto.fi/jalkapalloperhe/palvelut-erotuomareille/materiaalit-ja-ohjeet

Matkustusjärjestelyt yksittäiseen otteluun

Matka on aina tehtävä niin, että siitä aiheutuvat kokonaiskustannukset (palkkiot, matkat, päivärahat, majoitukset) muodostuvat mahdollisimman pieniksi. Matkat on tehtävä matkustussäännön mukaisesti:

www.palloliitto.fi/jalkapalloperhe/palvelut-erotuomareille/materiaalit-ja-ohjeet.

Tarkkailijan matkalaskun käsittely

Tasossa asetellut ottelut laskutetaan ko. järjestelmän kautta.

Maksatusta varten on toimitettava henkilökortti. Muuttuneet henkilö- ja osoitetiedot pyydetään Tasossa itse tehdyn muutoksen lisäksi lähettämään Erotuomaritoiminnolle sekä ulla.syvaoja@palloliitto.fi.

Välttyäkseen 60%:n ennakonpidätykseltä on toimitettava verokortti Verohallinnon ohjeiden mukaisesti (kortin tyypistä riippuen myös kopio tai skannaus kelpaa).

Muiden matkalaskujen lähettäminen

Tarkkailijan on laskutettava saatavansa mahdollisimman pian ottelun jälkeen, viimeistään kahden kuukauden kuluessa. Matkalaskut voi toimittaa:

- Sähköpostilla osoitteeseen erotuomaritarkkailu@palloliitto.fi. Älä lähetä samaa laskua useampaan kertaan tai muihin osoitteisiin tai muita liitteitä samassa sähköpostissa.
- Postitse: Suomen Palloliitto, PL 191, 00251 HELSINKI, kuoreen merkintä ”Erotuomaritoiminto”

Matkalaskuun tulee liittää kulutositteet alkuperäisinä, kopioina tai skannattuina. Alkuperäiset tositteet on säilytettävä 6 vuotta verovuoden päättymisestä Verohallinnon ohjeiden mukaisesti.

Jos tositteet toimitetaan erillisenä kirjeitse, kuoreen merkintä ”Erotuomaritoiminto”.

Maksuaikataulu

Palkkioita maksetaan pääsääntöisesti kuukauden 10. ja 24. päivä. Laskujen tulee saapua erotuomaritoimintoon 31.10. mennessä.

Lehdistötilaisuus ja haastattelut

Delegaatti edustaa kilpailun järjestäjää, jolle hän on raportointivelvollinen tapahtumista. Erotuomaritarkkailija voi tarpeen vaatiessa olla läsnä lehdistötilaisuudessa. Hänellä ei kuitenkaan ole mahdollisuutta esittää kyseisen ottelun erotuomarin toimintaan tai ottelun tapahtumiin kohdistuvia arvioita.

Käyttäytyminen ottelupaikalla

Erotuomaritarkkailijan tulee toimia ammattimaisesti koko ottelutapahtuman ajan. Sosiaalisen kanssakäymisen tulisi olla neutraalia.

Osallistuminen sosiaaliseen mediaan

Erotuomaritarkkailijoiden ei tule osallistua erotuomaritoimintaan, otteluihin tai otelutapahtumiin liittyvien asioiden keskusteluihin sosiaalisessa mediassa. Omissa some-päivityksissä kannattaa aina käyttää harkintaa ja pitää mielessä, että erotuomari, avustava erotuomari ja erotuomaritarkkailija edustaa myös Suomen Palloliittoa.

Erotuomaritarkkailuun liittyviä ohjeita

Tarkkailupalautteiden nimeäminen ja lähettäminen

2018-06-22-Koti-Vieras tai 2018-06-22-Koti-Vieras-Erotuomari

Erotuomaritarkkailijat lähettävät kirjoittamansa tarkkailupalautteet mahdollisimman nopeasti (suositus 3 päivän sisällä) pelin jälkeen seuraavasti:

Veikkausliigan ja Ykkösen ottelut:

- erotuomaritarkkailu@palloliitto.fi

Kakkosen ja Naisten Liigan ottelut:

- erotuomaritarkkailu@palloliitto.fi
ja
- erotuomarille, joka välittää tarkkailupalautteen avustavien erotuomareiden lisäksi oman piirinsä erotuomarivastaavalle

Maaottelut:

- erotuomaritarkkailu@palloliitto.fi

Arviointi

Erotuomaritarkkailijan tulee seurata alla olevia ohjeita ja noudattaa Suomen Palloliiton laatimia arviointikriteerejä.

Erotuomareiden tarkkailun/arvioinnin tavoite on:

- tuottaa erotuomariorganisaatiolle tietoa erotuomareiden suorituksista
- varmistaa, että erotuomarit soveltavat jalkapallosääntöjä yhtenäisesti ja johdonmukaisesti
- saada suorituksista suullista ja kirjallista arviointia erotuomareille
- tukea erotuomareita kehittämään omaa toimintaansa

- löytää ja tunnistaa lupaavat erotuomarit
- löytää tarkkailijoiden toiminnasta kehittämistä vaativia kohtia
- tukea erotuomarikoulutusta kokonaisuudessaan

Erotuomaritarkkailijan raportin tavoite on:

- yhtenäistää erotuomareiden arviointia
- arvioida erotuomareiden suorituksia yksittäisessä ottelussa määrätyn arviointiskaalan mukaan
- tuoda esiin yksittäisiä konkreettisia esimerkkejä tukemaan kokonaishavaintoja ja erotuomarikoulutusta

Erotuomarin ja avustavan erotuomarin arviointi

Pelin aikana analysoitava

- erotuomarin ennakoivan työn tunnistaminen ja sen vaikutus pelin kulkuun
- erotuomarin kyky reagoida muutoksiin ja muuttaa toimintaansa ottelun vaatimusten mukaisiksi
- erotuomarin ratkaisut oleellisissa/merkittävässä tilanteissa ja niiden vaikutus pelin kulkuun

Arvosana-asteikko

9.0 - 10	Erinomainen suoritus.
8.5 - 8.9	Erittäin hyvä. Tärkeä/tärkeitä ratkaisuja oikein.
8.4	Hyvä. Erotuomari saavutti odotetun suoritustason.
8.3	Hyvä, mutta parannettavaa jollain osa-alueella.
8.0-8.2	Tärkeitä kehitettäviä osa-alueita, esim. puutteellinen toiminta henkilökohtaisten rangaistusten suhteen.
7.9 *	Yksi selvä suurimerkityksellinen virhe, muuten 8.3 tai parempi
7.8 *	Yksi selvä suurimerkityksellinen virhe, muuten 8.0-8.2
7.5 - 7.7	Odotettua heikompi, heikko hallinta, heikko toiminta henkilökohtaisten rangaistusten suhteen.
7.0 - 7.4	Odotettua heikompi ja yksi selvä suurimerkityksellinen virhe sekä kaksi tai useampi selvä suurimerkityksellinen virhe.
6.0 - 6.9	Mahdoton hyväksyä

* Merkittävä myös arvosana ilman suurimerkityksellistä virhettä. Lisäksi kirjaus ”selvä suurimerkityksellinen virhe” raportissa ko. kohdassa.

Arviointi ja arvosana rakentuvat yksittäisten tilanteiden kautta muodostuvaan näkemykseen kokonaissuorituksesta ja -hallinnasta.

Odotetun suoritustason saavuttaneen erotuomarin arvosana on 8.3 tai 8.4.

Arvosanojen luokituksesta:

- 9.0 - 10 Erinomainen suoritus hyvin haastavassa ottelussa.
- 8.5 - 8.9 Erittäin hyvä suoritus melko haastavassa tai hyvin haastavassa ottelussa.
- 8.4. Hyvä suoritus normaalissa ottelussa, erotuomarin suoritustaso oli vaatimuksien mukainen.
- 8.3 Hyvä suoritus, mutta parannettavaa jollain osa-alueella, esim. selvä varoitus on jäänyt antamatta.
- 8.0 - 8.2 Tärkeitä kehitettäviä osa-alueita, esim. puutteellinen toiminta henkilökohtaisten rangaistusten suhteen.
- 7.9 Arvosana olisi ollut 8.3 tai parempi, mutta yksi selvä suurimerkityksellinen virhe.
- 7.8 Arvosana 8.0 - 8.2, mutta yksi selvä suurimerkityksellinen virhe.
- 7.5 - 7.7 Heikko kokonaishallinta ja tärkeitä kehitettäviä osa-alueita.
- 7.0 - 7.4 Kaksi tai useampi selvä suurimerkityksellinen virhe ja mahdollisesti muita tärkeitä kehitettäviä osa-alueita.
- 6.0 - 6.9 Mahdoton hyväksyä. Selviä suurimerkityksellisiä virheitä, merkittäviä virheitä henkilökohtaisissa rangaistuksissa, ei hallintaa.

Erotuomari ei voi kompensoida arvosanaa tekemällä myöhemmin oikeita/hyviä ratkaisuja.

Suurimerkityksellinen virhe:

Erotuomarin tekemä selvä suurimerkityksellinen virhe ei mitätöidy tilanteessa, jossa avustava erotuomari puuttuu erotuomarin tekemään ratkaisuun korjaten sen oikeaksi. Samoin menetellään myös avustavan erotuomarin tekemän suurimerkityksellisen virheen suhteen.

- Esim. erotuomari on antanut pelaajalle toisen varoituksen ja on käynnistämässä peliä uudelleen poistamatta pelaajaa kentältä. Avustava erotuomari puuttuu tilanteeseen ja pelaaja poistetaan kentältä.

Jos erotuomari muuttaa välittömästi ratkaisuaan muun erotuomariston korjauksesta/toimenpiteen takia, ei tilannetta pidetä selvänä suurimerkityksellisenä virheenä, eikä tällä ole vaikutusta arvosanaan.

Neljännän erotuomarin arviointi

Neljännän erotuomarin arviointi vastaa muiden erotuomareiden arviointia ja siinä huomioidaan selvän suurimerkityksellisen virheen vaikutus. Neljännän erotuomarin edellytetään ottavan kantaa kentällä tapahtuviin rikkomuksiin. Hyvä odotetun suoritustason mukainen suoritus arvioidaan arvosanoilla 8.3 tai 8.4. Jos arvosana on parempi tai huonompi kuin 8.3 tai 8.4, tulee erotuomaritarkkailijan kirjata perustellut selvästi raporttiin.

Arvosana-asteikko

- 9.0 – 10 Erinomainen suoritus hyvin haastavassa ottelussa.
- 8.5 - 8.9 Erittäin hyvä, hoiti hyvin joitain melko haastavia tilanteita.
- 8.3 - 8.4 Hyvä, hoiti tehtävänsä tehokkaasti.
- 8.0 - 8.2 Pettymys, odotettua suoritustasoa heikompi suoritus.
- 7.9 * Yksi selvä suurimerkityksellinen virhe, muuten 8.3 tai parempi.
- 7.8 * Yksi selvä suurimerkityksellinen virhe, muuten 8.0 - 8.2.
- 7.4 - 7.7 Heikko suoritus, ei hallinnut teknisen alueen toimintaa.

* Merkittävä myös arvosana ilman suurimerkityksellistä virhettä. Lisäksi kirjaus ”selvä suurimerkityksellinen virhe” raportissa ko. kohdassa.

Lisäerotuomarin arviointi

Lisäerotuomarin arviointi vastaa muiden erotuomareiden arviointia ja siinä huomioidaan selvän suurimerkityksellisen virheen vaikutus. Hyvä odotetun suoritustason mukainen suoritus arvioidaan arvosanoilla 8.3 tai 8.4. Jos arvosana on parempi tai huonompi kuin 8.3 tai 8.4, tulee erotuomaritarkkailijan kirjata perustelut selvästi raporttiin.

Arvosana-asteikko

- 9.0 - 10 Erinomainen suoritus hyvin haastavassa ottelussa. Auttoi erotuomaria useissa merkittävässä tilanteissa.
- 8.6 - 8.9 Erittäin hyvä suoritus melko haastavassa ottelussa. Auttoi erotuomaria useammassa kuin yhdessä merkittävässä tilanteessa.
- 8.5 Hyvä. Auttoi erotuomaria vähintään yhdessä vaikeassa/oleellisessa tilanteessa.
- 8.3 - 8.4 Normaali. Hoiti tehtävänsä tehokkaasti.
- 8.0 - 8.2 Tyydyttävä suoritus, mutta ei onnistunut auttamaan erotuomaria oletetusti jossain tilanteessa.
- 7.9 * Yksi selvä suurimerkityksellinen virhe, muuten 8.3 tai parempi.
- 7.8 * Yksi selvä suurimerkityksellinen virhe, muuten 8.0-8.2
- 7.5 - 7.7 Odotettua heikompi, heikko hallinta, tärkeitä kehitettäviä osa-alueita.
- 7.0 - 7.4 Odotettua heikompi ja yksi selvä suurimerkityksellinen virhe sekä kaksi tai useampi selvä suurimerkityksellinen virhe.
- 6.0 - 6.9 Mahdoton hyväksyä.

* Merkittävä myös arvosana ilman suurimerkityksellistä virhettä. Lisäksi kirjaus ”selvä suurimerkityksellinen virhe” raportissa ko. kohdassa.

Vaikeusaste

Vaikeusaste määritellään kaikkien erotuomareiden osalta erikseen. Vaikeusasteeseen vaikuttavat oleelliset asiat tulee mainita raportissa. Vaikeusasteen määrittämiseen vaikuttaa sekä jalkapallosääntöjä puolustavien ratkaisujen että erityisesti vaikeiden/haastavien tilanteiden määrä.

Normaali

Normaali ottelu, jossa vain muutamia vaikeita tilanteita, esim. peli ei ole vaatinut erotuomarilta erityisiä johtamistoimenpiteitä.

Melko haastava

Vaikea ottelu, joltain vaikeita tilanteita ratkaistavaksi – esim. paljon rikkomuksia tai epäurheilijamaista käytöstä.

Hyvin haastava

Hyvin vaikea ottelu, jossa useita vaikeita tilanteita ratkaistavaksi.

Erityisesti seuraavien oleellisten tilanteiden ratkaisuihin tulee kiinnittää huomiota:

- lupaavan hyökkäyksen estäminen
- rangaistusalueen lähellä tapahtuvat rikkeet ja näyttelyminen
- maalin tai ilmeisen maalintekomahdollisuuden vieminen
- raaka peli tai väkivaltainen käytös
- joukkonahistelu ja protestointi erotuomarin päätöstä vastaan
- toinen varoitus
- ratkaisevat paitsiotulkinnat (avustava erotuomari)
- johdonmukaisuus ratkaisevien tapahtumien suhteen rangaistusalueella

Erotuomarin selvä suurimerkityksellinen virhe on esim.:

- jättää antamatta toisen varoituksen (selvässä tilanteessa)
- ei poista pelaajaa kentältä (raaka peli, vie maalin tai ilmeisen maalintekomahdollisuuden jne.)
- poistaa pelaajan aiheuttomasti kentältä
- tuomitsee selvästi aiheettoman rangaistuspotkun
- jättää tuomitsematta selvän rangaistuspotkun
- hyväksyy maalin, joka tehdään tuomitsematta jätetyn selvän rikkeen seurauksena
- hylkää oikein tehdyn maalin
- merkityksellinen sääntövirhe

Avustavan erotuomarin selvä suurimerkityksellinen virhe on esim.:

- hyväksyy paitsiosta tehdyn maalin
- liputtaa tarpeettomasti paitsion, jolla estää ilmeisen maalinteon syntymisen
- hylkää sääntöjenmukaisen maalin
- ei ilmoita erotuomarille selvästä kentältä poiston aiheuttamasta virheestä (esteetön näköyhteys tilanteeseen)

- ei liputa selvää lähellään tapahtunutta rikettä, joka johtaisi rangaistuspotkuun (esteetön näköyhteys tilanteeseen)
- liputtaa selvästi aiheettoman rangaistuspotkun
- liputtaa rangaistuspotkuksi selvästi rangaistusalueen ulkopuolella tapahtuneen virheen (esteetön näköyhteys tilanteeseen)
- liputtaa vapaapotkuksi selvästi rangaistusalueen sisäpuolella tapahtuneen virheen (esteetön näköyhteys tilanteeseen)

Ohjeita

Arvioinnin lähtökohtana normaalissa ottelussa pidetään arvosanaa 8.4.

Arvioinnin lähtökohtana melko haastavassa tai hyvin haastavassa ottelussa pidetään arvosanaa 8.5.

Arvosana voi olla korkeampi kuin 8.4 myös normaalissa pelissä. Jos ottelu on normaali erotuomarin kokonaishallinnan ansiosta tai erotuomari on tehnyt tärkeän ratkaisun oikein, on arvosana 8.5 mahdollinen.

Jos ottelussa on paljon oikein annettuja varoituksia ja/tai kentältäpoistoja ja/tai rangaistuspotkuja, voidaan ottelua pitää melko haastavana.

Arvosana 8.6 tai parempi on mahdollinen vain melko haastavassa tai hyvin haastavassa ottelussa. Jotta voi saavuttaa paremman arvosanan kuin 8.4, pitää tehdä haasteellisia ja/tai tärkeitä ratkaisuja oikein.

Jos arvosana on parempi kuin 8.4, pitää erotuomaritarkkailijan kirjata perustelut selvästi palautteeseen.

Erotuomarin tekemän yksittäisen tärkeän oikean ratkaisun perusteella arvosanaa voidaan korottaa 0.1.

Jos avustava erotuomari on tehnyt tärkeän ratkaisun oikein (esim. "wait and see" vaikeassa tilanteessa ja tämän jälkeen tehdään maali tai muutoin vaikea paitsioratkaisu ja tehdään maali), on arvosana 8.5 tai parempi mahdollinen.

Arvosana 8.3 tai 8.4 on mahdollinen, vaikka ottelussa olisi ollut vain hyvin vähän erotuomarin toimenpiteitä vaativia tilanteita.

Arvosanaa on pudotettava 0.1, jos erotuomari jättää varoittamatta pelaajaa selkeässä tilanteessa tai varoittaa selvästi aiheettomasti (tai muu vastaavanlainen selkeä yksittäinen tilanne tai puutteellinen toiminta).

Arvosanaa on pudotettava 0.2, jos erotuomari varoittaa väärää pelaajaa. Jos joku muu erotuomariston jäsenistä puuttuu erotuomarin tekemään ratkaisuun ja korjaa sen välittömästi, pudotetaan arvosanaa 0.1.

Arvosanaa on pudotettava 0.2, jos erotuomari jättää tuomitsematta selvän rikkomuksen ja tilanteen jatkuessa tehdään maali. Jos maali tehdään suoraan ko. tilanteessa tuomitsematta jääneen selvän rikkomuksen seurauksena, on kyseessä selvä suurimerkityksellinen virhe.

Arvosanaa on pudotettava 0.2, jos erotuomari tuomitsee selvästi aiheettoman vapaapotkun ja se johtaa maalintekoon.

Arvosanaa on pudotettava 0.2, jos erotuomarin väärä ratkaisu johtaa välillisesti/ epäsuorasti maalintekoon (esim. kulmapotkutuomio).

Arvosanaa on pudotettava 0.2, jos avustavan erotuomarin väärä paitsioratkaisu johtaa välillisesti maalintekoon tai maalin hylkäämiseen.

Arvosanaa on pudotettava 0.1, jos erotuomarin tilannejohtaminen vapaapotkun yhteydessä on selvästi puutteellista/heikkoa. Myös hyödyn väärä käyttäminen voi pudottaa arvosanaa 0.1.

Paitsioratkaisu, jossa sekä erotuomari että avustava erotuomari ovat osallisia, tulee arvosanaa muodostettaessa jyvittää vastuujaon mukaan.

Jos erotuomari muuttaa välittömästi ratkaisun rangaistuspotkusta vapaapotkuksi (tai vapaapotkun rangaistuspotkuksi) muun erotuomariston neuvosta, ei tällä ole vaikutusta arvosanaan.

Jos erotuomari muuttaa välittömästi ratkaisun rangaistuspotkusta epäsuoraksi vapaapotkuksi näyttelemisen takia (tai epäsuoran vapaapotkun rangaistuspotkuksi) muun erotuomariston neuvosta, ei tällä ole vaikutusta arvosanaan.

Välittömästi tarkoittaa välitöntä päätöstä ilman huomattavia reaktioita/protestointiteja pelaajilta.

Tarkkailijan on otteluun liittyvän palautteen yhteydessä selvitettävä ratkaisuihin ja yhteistyöhön liittyvä oleellinen erotuomareiden välinen viestintä.

Puutteellisesti hoidetut oleelliset tapahtumat tulee käydä läpi pelin jälkeen ja kirjata tarkkailupalautteeseen ohjeistuksen mukaisesti.

Videomateriaalin käytöstä

Jos videomateriaalia on käytettävissä, tulisi erotuomaritarkkailijan tarkistaa ottelun kannalta muutama oleellinen/ratkaiseva tilanne tai erotuomarin ratkaisu. Koulutuksellisesti on suositeltavaa käydä läpi myös muita tilanteita. SPL:n erotuomaritoiminto voi antaa erotuomaritarkkailijalle videomateriaalia tiedoksi.

Esimerkki kirjauksesta:

Videotarkastelu	Minuutit ja tilanteen kuvaus
KYLLÄ	13 min Veikö A27 ilmeisen maalintekomahdollisuuden pitämällä kiinni vastapelaajasta 44 min AET1:n paitsioratkaisu 89' A10 kentältäpoisto

Suomen Palloliiton pyytämät lisäkommentit

Esimerkki kirjauksesta, kun erotuomaritarkkailija on täydentänyt raporttiaan:

Suomen Palloliiton pyytämät lisäkommentit	
KYLLÄ	24 min A10 saa läpisyötön ja pääsee pallon kanssa maalivahdin kanssa vastakkain. AET1 liputti tilanteen paitsioksi. Pelitilanteessa en nähnyt ratkaisussa moitittavaa. Videokuvan perusteella on kuitenkin ilmeistä, että A10 ei ollut syöttöhetkellä paitsiossa. Näin ollen AET1:n paitsioliputus oli tässä tilanteessa virheellinen. Kyseessä on selvä suurimerkityksellinen virhe.

Suomen Palloliiton pyytämät lisäkommentit	
KYLLÄ	78 min Pelaajat A9 ja B13 kamppailevat pallosta. Tilanteen jälkeen A9 pitää kiinni B13:aa, tästä hermostuneena B13 potkaisee kovalla voimalla A9:ää pohkeeseen. Väkivaltainen käytös, kentältäpoisto jäi tuomitsematta. Pelin aikaan tämä jäi tarkkailijalta huomaamatta. Kyseessä on selvä suurimerkityksellinen virhe

Laadunvalvonta

SPL:n Erotuomaritoiminto suorittaa tarkkailuraporttien suhteen laadunvalvontaa UEFA Referee Conventionin vaatimusten mukaisesti. Laadunvalvonnan tavoitteena on nimensä mukaisesti taata raporttien laadullista riittävyttä ja samalla pyrkiä johdonmukaiseen toimintatapaan kaikkien tarkkailijoiden kesken. Laadunvalvontaa on esim. että:

- arvosana vastaa tekstiä ja päinvastoin
- ottelun kannalta oleellinen tapahtuma on huomioitu oikein
- raporttia pyydetään täydentämään

SPL:n Erotuomaritoiminto voi täydentää raporttia lisäkommenteilla.

Erotuomaritarkkailijan raportti

Erotuomaritarkkailija on myös erotuomarin kouluttaja ja valmentaja. Analyysinsä ja neuvojensa avulla tarkkailija auttaa erotuomaria kehittymään. Alla on ohjeistusta erotuomaritarkkailijan raportin täyttämiseen sekä näkökulmia auttamaan tarkkailijaa tunnistamaan erotuomarin vahvuuksia ja kehittämistä vaativia osa-alueita.

1 Kuvaus ottelusta

Olosuhdekuvaus (kentän kunto, säätila, yleisö, jne.) ja ottelun ennako-odotukset (sarjatilanne, tms.)

Joukkueiden pelitapa, ottelun intensiteetti, rikkomuksien määrä, vaikuttiko jokin yksittäinen tilanne/tapahtuma ottelun kulkuun.

Muita otteluun liittyviä erityishuomioita (myöhästymiset, järjestyshäiriöt, jne.)

2 Sääntöjen soveltaminen ja tulkinta / ottelun hallinta, taktinen osaaminen ja pelin johtaminen

- Sääntöjen soveltamisen johdonmukaisuus? Miten rikelinja soveltui ottelun luonteeseen?
- Pystyikö erotuomari soveltamaan hyötynäkökohtaa oikealla tavalla?
- Pystyikö erotuomari ennakoivaan toimintaan? Miten vuorovaikutus toimi?
- Haasteellisten tilanteiden ratkaisuiden vaikutukset myöhempisiin tilanteisiin?
- Miten tilanteiden/kokonaisuuden johtaminen onnistui? Miten persoona sopi johtamiseen? Saavuttiko erotuomari pelaajien luottamuksen?
- Miten erotuomari viestitti/myi ratkaisunsa (pillin käyttö, näyttöjen selkeys, kehonkieli)?
- Käsvirhetulkintojen johdonmukaisuus? Muurien etäisyys? Loukkaantuneen pelaajan huolto? Erotuomarin toimenpiteiden järjestys? Pelin jatkamisen viiveettömyys?
- Jalkapallosääntöjen puolustaminen?
- Ottelun kokonaishallinta?

Minuutit	Tilanteen kuvaus
	Tarkempi kuvaus yksittäisestä tilanteesta, johon usein on jo viitattu edellä olevassa tekstilaatikossa. Mahdollisia arvioita ratkaisun vaikutuksesta, vaihtoehtoratkaisu? Kehittämisesitys?

3 Henkilökohtaiset rangaistukset (lukumäärä), pelaajien ja taustahenkilöiden hallinta teknisellä alueella

- Henkilökohtaisten rangaistusten lukumäärä joukkueittain.
- Mahdollinen viittaus pelin luonteeseen, pelaajien toistensa kunnioittamiseen ja taustahenkilöiden käyttäytymiseen. Kielletyn pelin ja sopimattoman käytöksen, kuten näytteleminen, protestointi, pelin jatkamisen viivyttäminen, jne. tunnistaminen, johtaminen ja rankaiseminen.
- Henkilökohtaisten rangaistusten oikea-aikaisuus, johdonmukaisuus sekä vaikutus otteluun? Olivatko erotuomarin ratkaisut jalkapallosääntöjen mukaisia?
- Oliko erotuomarin ennakoivalla työllä osuutta henkilökohtaisiin rangaistuksiin?
- Erotuomarin johtamistoimenpiteet ja vuorovaikutus henkilökohtaisten rangaistusten antamisen yhteydessä?
- Varoitettun tai kentältä poistetun pelaajan toiminta? Mahdollinen viittaus erilliseen raporttiin?

Minuutit	Tilanteen kuvaus
	Tarkempi kuvaus yksittäisestä tilanteesta, johon usein on jo viitattu yllä olevassa tekstilaatikossa. Mahdollisia arvioita ratkaisun vaikutuksesta, vaihtoehtoratkaisu? Kehittämisesitys?

4 Fyysinen kunto sekä Sijoittuminen ja liikkuminen

Plussalla tai miinuksella merkitystä kohdasta on hyvä antaa tarkempi kuvaus Minuutit ja Tilanteen kuvaus -kohtaan.

Liikkumisen laatu ja monipuolisuus (diagonaalien pituus, leveys, tilaneläheisyys), ennakoiva liikkuminen, pelin lukeminen.

Toiseen laatioista voi kirjoittaa liikkumistapaan ja -tyyliin liittyviä havaintoja sekä esityksiä kehittämiskohteiden parantamiseksi.

5 Yhteistyö avustavien ja neljännen erotuomarin kanssa

Yhteistyö erotuomarin näkökulmasta katsottuna. Miten erotuomarin yhteistyö avustavien erotuomareiden ja neljännen erotuomarin kanssa toimi? Olisiko erotuomari tarvinnut enemmän tukea jossakin tilanteessa? Pystyikö erotuomari tarvit-

taessa tukemaan avustavia? Onnistuiko työnjako erotuomarin ja muun erotuomarin kesken? Oliko yhteistyö toimivaa?

Kohdissa 6 ja 7 erotuomaritarkkailija tiivistää analyysinsä.

6 Yleisarviointi, neuvot ja arvio persoonallisuudesta

Tiivistelmä aiemmin raportissa esille tulleista erotuomarin toimintaa koskevista oleellisista kohdista. Tekstin ja annetun arvosanan kanssa balanssissa oleva yleisarvio.

7 Erotuomarin kanssa keskustellut asiat

Tärkeimmät kohdat aiempaan analyysiin perustuen (vahvuudet ja kehittämiskohteet).

8 ja 9 Avustavan erotuomarin arviointi

- Olivatko paitsioratkaisut oikeita? Osasiko avustava erotuomari käyttää "wait & see" -tekniikkaa?
- Antoiko avustava erotuomari erotuomarille apua tarvittaessa (oikeassa tilanteessa)? Toiminta riketilanteissa?
- Teknisen alueen hallinta?
- Oliko liikkuminen ja paitsiolinjan seuranta koulutuksen mukaista?

Minuutit	Tilanteen kuvaus
	Tarkempi kuvaus yksittäisestä tilanteesta, johon usein on jo viitattu yllä olevassa tekstilaatikossa. Mahdollisia arvioita ratkaisun vaikutuksesta, vaihtoehdoratkaisu? Kehittämisesitys?

10 Neljäs erotuomari

Autoiko neljäs erotuomari muuta erotuomaristoa tarvittaessa (oikeassa tilanteessa)?

Miten teknisen alueen hallinta onnistui (esim. pelaajavaihdot, varusteiden tarkistus, protestoinnit, poikkeavat tilanteet).

Erikoisia / merkittäviä tilanteita

Otsikon mukaisesti tässä voi antaa lisätietoja erikoisista tai merkittävistä tilanteista. Tätä aluetta voi myös käyttää lisätilana, jos teksti ei mahdu ylempänä oleviin laatikoihin. Mahdollisten lisäerotuomareiden arvioinnin voi kirjjata tänne.

Erotuomaritarkkailijan lyhyt raportti

Alla on ohjeistusta lyhyemmän raportin täyttämiseen. Erotuomaritarkkailijan lyhyttä raporttia voidaan käyttää, kun se ottelun luonteen takia on mahdollista. Lyhyen raportin tulee sisältää kaikki oleelliset ja tärkeät tiedot yhtä lailla kuin normaalin raportin. Lyhyempää erotuomaritarkkailijanraporttia ei käytetä, kun ottelussa on sekä erotuomaritarkkailija että AET-tarkkailija.

Lomakkeen kenttiä on lyhennetty ja enemmän tietoa annetaan rasteilla ja alasetvalikoilla. Näiden suhteen tarkoitus on:

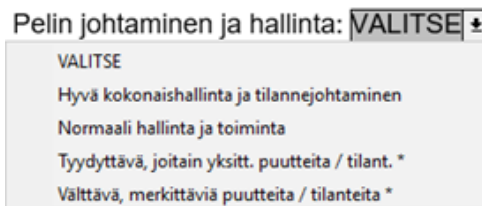
- kuvata kokonaisuutta kategorisoimalla erotuomarin suoritus ko. osa-alueella johonkin mainituista vaihtoehdoista
  - ◊ jos osa-alueessa ei ole mitään erityistä mainittavaa, tarkkailija valitsee sitä kuvaavan kohdan alasetvalikosta eikä sen lisäksi tarvitse kirjoittaa mitään.
- tarvittaessa ja aina halutessaan voi kirjoittaa tarkemmin tekstikenttiin.
  - ◊ Lomakkeen lopussa on tyhjä sivu, jos tila loppuu.

Alasetvalikoissa on merkitty *:llä kohdat, jotka aina edellyttävät kirjallista kuvausta.

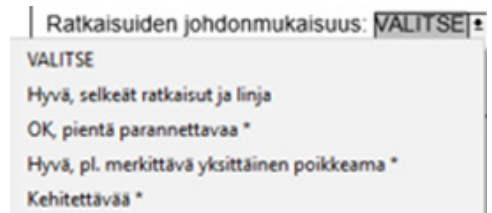
Tarvittaessa on muistettava kirjaus ”selvä suurimerkityksellinen virhe” raportissa ko. kohdassa.

2. Sääntöjen soveltaminen, johtaminen

Tämä on lomakkeen tärkein kenttä, minkä vuoksi johtamisesta edellytetään joka tapauksessa sanallista kuvausta, vaikka osa-alueissa ei olisikaan erityisempää tapahtunut. Alasetvalikot kategorisoivat suoritusta ja toimivat tekstin tukena. Avointa tekstikenttää voi käyttää samaan tapaan kuin laajemmassakin raportissa niin halutessaan.

Kuva 1. Johtamisen arviointi

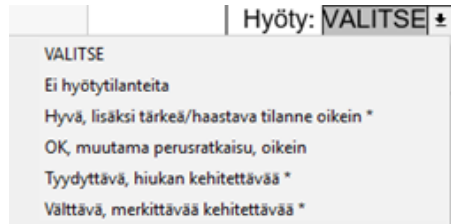

Kuva 2. Rikkeiden tunnistamisen arviointi

Hyödyn suhteen ns. perusratkaisut tai ottelu, jossa ei käytetä hyötyä, eivät edellytä kirjaamista alle. Arvio ”hyvä” edellyttää tärkeässä tai haastavassa tilanteessa onnistumista; nämä on kuvattava. ”Tyydyttävään” päädytään yksittäisellä tai parilla vähäpätöisellä virheellä. ”Välttävään” osa-alueen arviointi laskee, jos yksittäinen virheratkaisu on merkittävä tai osa-alueessa on selkeitä ongelmia.

Kuva 3. Hyödyn soveltamisen arviointi

3. Henkilökohtaiset rangaistukset

Kuva 4. Henkilökohtaisten rangaistusten kategoriointi

Kohta vaatii kirjallista kuvausta, jos:

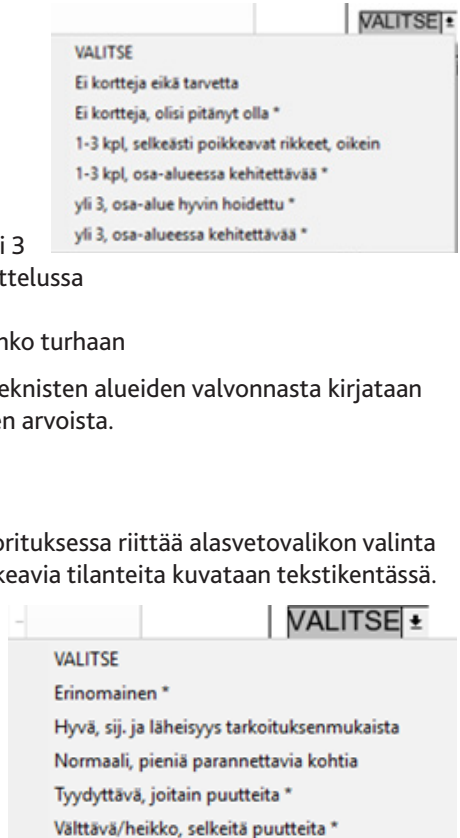
- osa-alueessa on kehitettävää tai vääriä ratkaisuja
- henkilökohtaisia rangaistuksia tulee yli 3
  - ◊ oliko linja tarkoituksenmukainen ottelussa
  - ◊ oliko korteilla tehoa
  - ◊ jäikö kortteja antamatta / annettiin turhaan

Samoin taustahenkilöiden hallinnasta ja teknisten alueiden valvonnasta kirjataan tekstikenttään, jos on jotain mainitsemisen arvoista.

4. Liikkuminen ja sijoittuminen

Tämän kohdan arviointiin normaalissa suorituksessa riittää alavetovalikon valinta ja rastit. Puutteita tai odotusarvosta poikkeavia tilanteita kuvataan tekstikentässä.

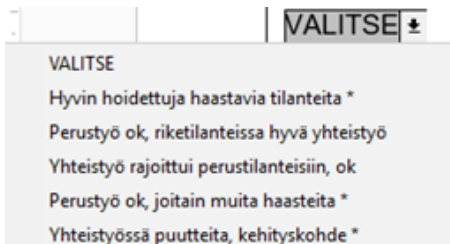
”Normaali” suoritus sallii yksittäisiä pieniä puutteita, joilla ei kuitenkaan ole vaikutusta ratkaisuiden oikeellisuuteen. ”Hyvä” vaatii ehjän kokonaisuuden ja usein myös + arvioinnin jossain kohtaa alempana. Tämä ei kuitenkaan ole edellytys, eikä + jossain kohtaa automaattisesti nosta kokonaisuutta hyväksi.

Kuva 5. Liikkumisen ja sijoittumisen kokonaisarviointi

5. Erotuomariston yhteistyö

Yhteistyön yhteenvedossa lähtökohtana on 3. vaihtoehto. Siinä tapauksessa ottelussa on vain perustilanteita (ei esim. rikkeitä) ja toiminta sujuu. 2. ja 4. vaihtoehdossa yhteistyössä on jo riketilanteita tai muita yhteistyötilanteita, joissa onnistutaan (2.) tai ilmenee kehitettävää (4.). 1. vaihtoehto vaatii, että ottelussa on haastavia yhteistyötilanteita, joissa onnistutaan. 5. vaihtoehdon puutteet voivat olla yksittäinen merkittävä tilanne tai toistuvat pienemmät puutteet.

Kuva 6. Yhteistyön yhteenveto

Kuvaa tekstikentässä, jos ottelussa oli:

- haastavia yhteistyötilanteita (riippumatta miten suoriuduttiin)
- joitain, pienempiäkin, puutteita yhteistyössä

6. Kokonaisuus

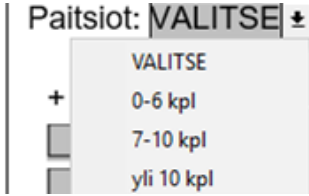
Kuvaus kokonaisuorituksesta 2-3 lauseella. Iso kuva ja ottelun kannalta keskeisimmät teemat. Kokonais kuvan ei ole tarkoitus olla tekstikenttää laajempi, kuvaaminen yleisellä tasolla riittää. Lukija löytää tarkemmin tietoa raportin muista kohdista.

7. Vahvuudet ja kehittämiskohteet

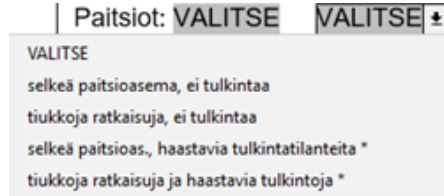
Kuten aiemminkin, nyt enintään kaksi per kohta.

8. ja 9. Avustava erotuomari

Paitsioiden suhteen valitaan ensin ratkaisuiden lukumäärä (kuva 7). Tämä voi olla myös liputtamatta jättäminen, silloin kun tilanteessa on selvästi jouduttu tekemään ratkaisu. Sen jälkeen arvioidaan, joutuiko AET tekemään haastavia ratkaisuja a) pait-sioaseman tai b) paitsiotulkinnan (mm. Wait&See) suhteen (kuva 8). Tämä kohta kuvaakin osaltaan myös AET:n ottelun vaikeusastetta paitsion suhteen. Valitse ot-telua parhaiten kuvaava vaihtoehto nostaen esiin mahdolliset haastavat ratkaisut. Ratkaisuiden oikeellisuutta kuvataan rasteilla ja tekstikentässä.

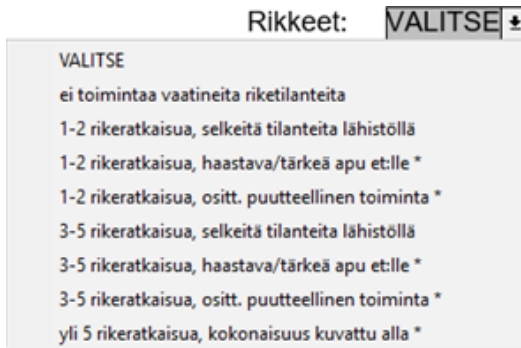

Kuva 7. Paitsioratkaisuiden lukumäärä

Kuva 8. Paitsioratkaisuiden haastavuus

Riketilanteiden vaihtoehdoissa on yhdistetty ratkaisuiden lukumäärä sekä kuvattu niiden merkittävyyttä. Selkeät tilanteet lähellä avustavaa eivät edellytä lisäkirjauksia. Rikeratkaisu voi olla paitsion tapaan myös liputtamatta jättäminen.

Kuva 9. Avustavan rikeratkaisuiden kategoriointi

Kuvaile tekstikentissä ottelussa mahdollisesti esiintyneet:

- haastavat tilanteet, toiminta niissä (riippumatta onko ratkaisu oikea vai ei)
- väärät ratkaisut
- merkittävät yhteistyötilanteet

Erikoisia / merkittäviä tilanteita tai lisätietoja

Otsikon mukaisesti tässä voi antaa lisätietoja erikoisista tai merkittävistä tilanteista (esim. merkintä mahdollisesta videotarkastelusta). Tätä aluetta voi myös käyttää lisätilana, jos teksti ei mahdu ylemmän oleviin laatikkoihin.

SUOMEN PALLOLIITTO RY

PL 191, 00251 Helsinki

Puhelin: vaihde [09] 742 151

Faksi: [09] 7421 5201